

Ezra

Padishah Qoreshning Perwerdigar uchün ibadexana sélisqa yarliq chüshürüshi

2Tar. 36:22,23; Yer. 25:12; 29:10; Dan. 9:2

¹ Pars padishahi Qoreshning birinchi yili, Perwerdigarning Yeremiyaning aghzi arqiliq éytqan sözi emelge ashurulup, Perwerdigarning Pars padishahi Qoreshning rohini qozghishi bilen pütün padishahliqi teweside u mundaq bir jakarname chiqardi, shundaqla uni yazma qilip püküp: —

² «Pars padishahi Qoresh mundaq deydu: — Asmanlarning Xudasi Perwerdigar yer yüzidiki barliq padishahliqlarning igidarchiliqini manga berdi; u shundaqla méni Yehuda zéminigha jaylashqan Yérusalémda Özige bir öy sélisqa buyrudi.

□ ³ Shuning uchün aranglarda Xudaning xelqi bolghanlardin herqaysinglarga bolsa, uning Xudasi *Perwerdigar* uning bilen bille bolghay, u Yehuda zéminidiki Yérusalémgha chiqsun, Israilning Xudasi Perwerdigarning öyini salsun! U bolsa Xudadur, makani Yérusalémdidur! ⁴ *Sürgünlükte* qalghan xelq qeyerlerde makanlashqan bolsa, *u Yérusalémgha chiqsun*; shu yerdiki ademler ulargha altun, kümüş, mal-mülük, charpaylarni teminlep

---

□ **1:2** «Yehuda zémini» — kényinki waqitlarda «Yehudiye» déyilidu.

yardem bersun we shuningdek Yérusalémda jaylashqan Xudaning shu öyi üçün xalis hediye­larni teqdim qilsun» — dédi.□

Qaytishqa teyyarlinish

⁵ Shuning bilen Yehuda we Binyamindiki qebile bashliqliri, kahnlar, Lawiylar, shundaqla Xuda teripidin rohi qozghitilghan barliq xelq orunliridin qopup Yérusalémdiki Perwerdigarning öyini *yéngiwash­tin* sélishqa bérishqa teyyarlandi.

⁶ Etraptiki kishilarning hemmisi kümüsh qacha-qucha, altun, mal-mülük, charpaylar we qimmet bahaliq buyumlar bilen ularni qollap quwwetlidi, buningdin bashqa sunulidighan herxil ixtiyariy hediye-qurbanliq süpitide herxil sowghatlarni teqdim qildi. ⁷ Padishah Qoresh Perwerdigarning öyidiki qacha-quchilirinimu, yeni ilgiri Néboqadnesar Yérusalémdin ekilip öz ilahining butxanisigha qoyup qoyghan qacha-quchilarnimu élip chiqti. □ ■ ⁸ Pars padishahi

Qoresh xezine bégi Mitredatni buyrup bu qacha-quchilarni aldurup chiqti; Mitredat shularni Yehudaning emiri Sheshbazargha sani boyiche sanap tapshurup berdi. ■ ⁹ Qacha-quchilarning sani mundaq: — altun das ottuz, kümüsh das ming, pichaq yigirme toqquz, □ ¹⁰ altun piyale ottuz, bir-birige oxshash bolghan kümüsh piyale

□ **1:4** «qalghan **xelq**» — impériyede tirik qalghan Yehudiy xelqi.

□ **1:7** «ilgiri Néboqadnesar Yérusalémdin **ekilip öz ilahining butxanisigha qoyup qoyghan qacha-quchilar**» — bu weqe «2Tar.» 36:7de teswir­linidu. ■ **1:7** 2Pad. 24:13; 2Tar. 36:7 ■ **1:8** Ezra 5:14 □ **1:9** «altun **das**» — yaki «altun petnus».

töt yüz on; bashqa qacha-quchilar bir ming.
 □ ¹¹ Barliq altun-kümüş qacha-qucha, besh ming öt yüz. Sürgün qilin'ghan xelq Babildin Yérusalémgha élip kélin'gen chaghda, Sheshbazar bu qacha-quchilarning hemmisini élip kelgenidi.

2

Birinchi qétim qaytqan Yehudalar ••• «Neh.» 7:6-73ni körüng

¹ Töwendikiler Néboqadnesar teripidin Babilgha sürgün qilin'ghan *Yehudiye* ölkisidikilerdin, ularning ewladliri qaytip kélip, Yérusalém we Yehudiyege chiqip, herbiri öz shehirlirige ketkenler: —

² — ular Zerubbabel, Yeshua, Nehemiya, Séraya, Reilaya, Mordikay, Bilshan, Mispar, Bigway, Rehüm we Baanahlar bilen bille qaytip keldi. Emdi Israil xelqining ichidiki erkeklerning sani töwendikiche: —□

³ Paroshning ewladliri ikki ming bir yüz yetmiş ikki kishi; ⁴ Shefatiyaning ewladliri üç yüz yetmiş ikki kishi; ⁵ Arahning ewladliri yette yüz yetmiş besh kishi; ⁶ Pahat-Moabning ewladliri, yeni Yeshua bilen Yoabning ewladliri ikki ming sekkiz yüz on ikki kishi; ⁷ Élamning ewladliri bir ming ikki

□ **1:10** «bir-birige **oxshash bolghan kümüş piyale öt yüz on**» — yaki «süpiti töwenrek kümüş piyale öt yüz on» yaki «ikkinchi birxil kümüş iyale öt yüz on» yaki «kümüş piyale ikki ming öt yüz on». Bashqiche terjimilermu uchrishi mumkin. □ **2:2** «**Séraya**» — yaki «Saraya».

yüz ellik töt kishi; ⁸Zattuning ewladliri toqquz yüz qiriq besh kishi; ⁹Zakkayning ewladliri yette yüz atmish kishi; ¹⁰Banining ewladliri alte yüz qiriq ikki kishi; ¹¹Bibayning ewladliri alte yüz yigirme üç kishi; ¹²Azgardning ewladliri bir ming ikki yüz yigirme ikki kishi; ¹³Adonikamning ewladliri alte yüz atmish alte kishi; ¹⁴Bigwayning ewladliri ikki ming ellik alte kishi; ¹⁵Adinning ewladliri töt yüz ellik töt kishi; ¹⁶Hezekiyaning jemetidin bolghan Atérning ewladliri toqsan sekkiz kishi; ¹⁷Bizayning ewladliri üç yüz yigirme üç kishi; ¹⁸Yorahning ewladliri bir yüz on ikki kishi; ¹⁹Hashumning ewladliri ikki yüz yigirme üç kishi; ²⁰Gibbarning ewladliri toqsan besh kishi; ²¹Beyt-Lehemlikler bir yüz yigirme üç kishi; ²²Nitofaliqlar ellik alte kishi; ²³Anatotluqlar bir yüz yigirme sekkiz kishi; ²⁴Azmawetlikler qiriq ikki kishi; ²⁵Kiriati-Arimliqlar, Kefirahliqlar we Beerotluqlar bolup jemiy yette yüz qiriq üç kishi; □ ²⁶Ramahliqlar bilen Gébaliqlar jemiy alte yüz yigirme bir kishi; ²⁷Mikmashliqlar bir yüz yigirme ikki kishi; ²⁸Beyt-Ellikler bilen ayiliqlar jemiy ikki yüz yigirme üç kishi; ²⁹Néboliqlar ellik ikki kishi; ³⁰Magbishning ewladliri bir yüz ellik alte kishi; ³¹ikkinchi bir Élamning ewladliri bir ming ikki yüz ellik töt kishi; ³²Harimning ewladliri üç yüz yigirme kishi; ³³Lod, Hadid we Ononing ewladliri jemiy yette yüz yigirme besh kishi; □ ³⁴Yérixoluqlar üç yüz qiriq besh kishi; ³⁵Sinaahning ewladliri

□ **2:25** «Kiriati-Arimliqlar» — yaki «Kiriati-Yéarimliqlar». □ **2:33** «Lod, Hadid we Ononing ewladliri...» — yaki «Lodliqlar, Hadidliqlar we Onoluqlar...».

üch ming alte yüz ottuz kishi.

Qaytip kelgen kahinlar we Lawiylar

³⁶ Kahinlarning sani töwendikiche: — Yeshua jemetidiki Yedayaning ewladliri toqquz yüz yetmish üç kishi; ³⁷ Immerning ewladliri bir ming ellik ikki kishi; ³⁸ Pashxurning ewladliri bir ming ikki yüz qiriq yette kishi; ³⁹ Harimning ewladliri bir ming on yette kishi.

⁴⁰ Lawiylarning sani töwendikiche: — Xodawiyanning ewladliridin, yeni Yeshua bilen Kadmiyelning ewladliri yetmish töt kishi; ⁴¹ Ghezelkeshlerdin: — Asafning ewladliri bir yüz yigirme sekkiz kishi.

⁴² Derwaziwenlarning neslidin: — Shallunning ewladliri, Atérning ewladliri, Talmonning ewladliri, Akkubning ewladliri, Xatitaning ewladliri bilen Shobayning ewladliri jemi bir yüz ottuz toqquz kishi.

Qaytip kelgen muqeddes jay we shah jemetidiki xizmetkarlar

⁴³ Ibadetxana xizmetkarliri töwendikiche: — Zixaning ewladliri, Xasufaning ewladliri, Tabbatning ewladliri, □ ⁴⁴ Kirosning ewladliri, Siyahaning ewladliri, Padonning ewladliri, ⁴⁵ Libanahning ewladliri, Hagabahning ewladliri, Akkubning ewladliri, ⁴⁶ Hagabning ewladliri, Shamlayning ewladliri, Hananning ewladliri,

---

□ **2:43** «Ibadetxana **xizmetkarliri**» — ibraniy tilida «Netiniylar». Menisi belkim «béghishlan'ghanlar». Ularning ejdadliri belkim «Gibéonluqlar» idi. «Yeshua» 9:27ni we «1Tar.» 9:2ni körüng.

□ ⁴⁷ Giddelning ewladliri, Gaharning ewladliri, Réayahning ewladliri, ⁴⁸ Rezinning ewladliri, Nikodaning ewladliri, Gazzamning ewladliri, ⁴⁹ Uzzaning ewladliri, Pasiyaning ewladliri, Bisayning ewladliri, ⁵⁰ Asnahning ewladliri, Meunimning ewladliri, Nefussimning ewladliri, ⁵¹ Bakbukning ewladliri, Xakufaning ewladliri, Xarxurning ewladliri, ⁵² Bazlutning ewladliri, Mehidaning ewladliri, Xarshaning ewladliri, ⁵³ Barkosning ewladliri, Siséraning ewladliri, Témahning ewladliri, ⁵⁴ Neziyaning ewladliri bilen Xatifaning ewladliri.

⁵⁵ Sulaymanning xizmetkarlirining ewladlirining sani töwendikiche: — Sotayning ewladliri, Soferetning ewladliri, Pirudaning ewladliri, ⁵⁶ Yaalahning ewladliri, Darkonning ewladliri, Giddelning ewladliri, ⁵⁷ Shefetiyaning ewladliri, Xattilning ewladliri, Pogeret-Hazzibaimning ewladliri bilen amining ewladliri.

⁵⁸ Ibadetxana xizmetkarliri we Sulaymanning xizmetkari bolghanlarning ewladliri jemiy üç yüz toqsan ikki kishi.

Kélip chiqishi naéniq kishiler ••• «Neh.» 7:61-65ni körüng

⁵⁹ Töwendiki kishiler Tel-Mélah, Tel-Xarsha, Kérub, Addan we Immerdin kelgen bolsimu, lékin ular özlirining ata jemetining yaki nesebining Israil adimi ikenlikini ispatlap bérelmidi. ⁶⁰ Bular Délayaning ewladliri, Tobiyanning ewladliri we Nikodaning ewladliri bolup, jemiy alte yüz

□ **2:46** «Shamlay» — yaki «Shalmay».

ellik ikki kishi; ⁶¹ kahinlarning ewladliri ichide Xabayaning ewladliri, Kozning ewladliri bilan Barzillayning ewladliri bar idi; Barzillay Giléadliq Barzillayning bir qizini alghachqa ularning éti bilan atalghanidi. □ ⁶² Bular jemetining nesebnamisini izdep tapalmidi; shunga ular «napak» hésablinip kahinliqtin qaldurildi. ⁶³ Waliy ulargha: — Urim we tummimni kötürgüchi kahin arimizda xizmette bolghuche «eng muqeddes yimeklikler»ge éghiz tegküzmeysiler, dédi.□

Qaytip kelgüchilerning omumiy sani ••• «Neh.» 7:66-69ni körüng

⁶⁴ Pütün jamaet jemiy qiriq ikki ming üç yüz atmish kishi; ⁶⁵ buningdin bashqa ularning yene yette ming üç yüz ottuz yette qul-dédiki bar idi; yene ikki yüz er-ayal ghezelchisi bar idi. ⁶⁶ Ularning yette yüz ottuz alte éti, ikki yüz qiriq besh qéchiri, ⁶⁷ töt yüz ottuz besh tögisi we alte ming yette yüz yigirme éshiki bar idi.

Muqeddes öy üçün teqdim qilin'ghan mal-mülükler ••• «Neh.» 7:70-73nimu körüng

- **2:61** «Kozning ewladliri» — yaki «Hakkozning ewladliri».
- **2:63** «Waliy» — ibraniy tilidiki «Tirshata» eslide Pars tili bolup, menisi belkim «janabliri». «urim we tummim» — alahide birxil tashlar. U kahin kiygen «efod»ning yanchuqida (qoshénda) turidu. Bu tashlar arqiliq Israil xelqi Xudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni körüng. «Urim we tummimni kötürgüchi kahin arimizda xizmette bolghuche» — menisi belkim: (1) urim we tummim Babilda sürgün bolghan waqtida yoqap ketken bolushi mumkin; (2) tépilghini bilen ulargha tebir bérip menisini chüshendüridighan kahin téxi chiqmidi.

68 Jemet kattiwashliridin beziliri Yérusalémgha we Perwerdigarning öyige kelgen chaghda, Xudaning shu öyi esli ornigha yéngiwashtin sélinishi üçün chin könglidin sowghatlarni teqdim qildi. 69 Ular özlirining qurbigha qarap qurulush xezinisige at-mish bir ming darik altun, besh ming mina kümüş we yüz qur kahin toni teqdim qildi. □ 70 Shuningdin kéyin kahinlar, Lawiylar we bir qisim xelq qoshulup, ghezelkeshler, derwaziwenler, ibadetxana xizmetkarliri öz sheherlirige makanlashti; qalghan Israil xelqining hemmisi öz sheherlirige makanlashti. □

3

Qurban'gahning yéngiwashtin sélinishi

□ **2:69** «darik» — (yaki «draxma») — mushu yerde u Pars impériesidiki birxil altun tengge; mushu yerde bularning jemiyy qimmiti belkim 400-500 gram altun idi; «mina» birxil kümüş tengge, 60 shekelge yaki «talant»tin atmishtin birige barawer idi. Mushu yerde kümüşning jemiyy éghirliqi belkim 1800-2700 kilogramche idi. □ **2:70** «Shuningdin kéyin kahinlar, Lawiylar... Ibadetxana xizmetkarliri öz sheherlirige makanlashti; qalghan Israil ... öz sheherlirige makanlashti» — bu ayetning menisi belkim: (1) Kahinlar, Lawiylar qatarliqlar özige yéngiwashtin teqsim qilin'ghan sheherliride makan tutti, yaki Yérusalémdiki xizmette bolush üçün yérusalémgha yéqin bolghan, shundaqla ulargha teqsim qilin'ghan sheherlerde makanlashti; (2) Lawiylardin bashqa Israillar, yeni on ikki qebilidin qaytip kelgenler **eslide** özige xas sheherlirige makanlashti yaki yéngiwashtin ulargha teqsim qilin'ghan sheherlerde makanlashti. Köp sheher-yézilar weyran bolghachqa, yaki yat ellerning igidarchiliqi astida bolghachqa, belkim herxil imkaniyet teng bolushi mumkin idi.

1 Israil xelqi herqaysisi öz sheherliride makanlashqanidi; yettinchi aygha kelgende, xelq bir ademdek bolup Yérusalémgha yighildi. 2 Yozadakning oghli Yeshua bilen uning kahin qérindashliri, Shéaltielning oghli Zerubbabel we uning qérindashlirining hemmisi orunliridin qopup, Xudaning adimi Musa pütken qanun kitabida pütülginidek Perwerdigargha köydürme qurbanliq sunush üçün Israilning Xudasining qurban'gahini sélishqa kirishti. ■ 3 Gerche ular shu yerlik xelqlerdin qorqsimu, lékin qurban'gahni eslidiki uli üstige sélip, uningda Perwerdigargha atap etigenlik we kechlik köydürme qurbanliq ötküzüşke kirishti. ■ 4 Ular yene *muqeddes qanunda* pütülgini boyiche «kepiler héyti»ni ötküzüp, her küni belgilen'gen telepke muwapiq san boyiche künlük köydürme qurbanliqni sunushatti. ■ 5 Shuningdin keyin ular yene her künlük köydürme qurbanliqlar, yéngi ay qurbanliqi we Perwerdigarning barliq muqeddes dep békitilgen héytleri üçün teqdim qilnidighan köydürme qurbanliqlarni, shuningdek herbir kishining könglidin Perwerdigargha atap sunidighan ixtiyariy qurbanliqlirini sunup turatti. ■ 6 Shundaq qilip ular yettinchi aynig birinchi künidin bashlap, köydürme qurbanliqlarni Perwerdigargha atap sunushqa bashlidi; lékin Perwerdigarning öyining uli téxi sélinmidi. 7 Ular tashchilar bilen yaghachchilargha pul tapshurdi we shundaqla Pars padishahi

---

■ 3:2 Qan. 12:5, 6 ■ 3:3 Chöl. 28:3 ■ 3:4 Law. 23:34; Chöl. 29:12 ■ 3:5 Chöl. 28:11-15; Neh. 10:34

Qoreshning ijaziti bilan Zidonluqlar bilan Turluqlargha kédir yaghichini Liwandin *Ottura* déngiz arqiliq Yoppagha ekeldürüş üçhün ulargha yimek-ichmek we zeytun méyini teminlidi.

Muqeddes ibadetxanining yéngiwashtin sélinishi

⁸ Jamaet Yérusalémdiki Xudaning öyige kelgendin kéyin ikkinchi yili ikkinchi ayda Shéaltiyelning oghli Zerubbabel, Yozadakning oghli Yeshua we ularning kahin we Lawiy qérindashlirining qaldisi, shuningdek sürgünlüktin qaytip Yérusalémgha kelgenlarning hemmisi qurulushta ish bashlidi; ular yene yigirme yashtin ashqan Lawiylarni Perwerdigarning öyini sélish qurulushtigha nazaretilikke qoydi. ⁹ Yeshua we uning oghulliri hem qérindashliri, Kadmiyel bilen uning oghulliri, yeni Yehudaning ewladliri Xudaning öyide ishleydighan ishchilarni nazaret qilishqa bir niyette atlandi; Hénadadning oghulliri, ularning oghullirimu we qérindash Lawiylar ulargha yademleshti.□

¹⁰ Tamchilar Perwerdigarning öyige ul salidighan chaghda kahinlar xas kiyimlirini kiyip, kanaylirini chélip, Asafning ewladliri bolghan Lawiylar jangjang chélip, hemmisi qatar-qatar sep bolup turghuzuldi; ular Dawut belgiligen körsetmiler boyiche Perwerdigargha Hemdusana oqushti. ¹¹ Ular Perwerdigargha atap özara: — «Perwerdigar méhribandur, uning Israilgha

□ **3:9** «Yehudaning ewladliri» — «Yehuda» mushu yerde belkim «Xodawiya» dégen isimning warianti bolushi mumkin (2:40ni körüng). «bir niyette atlandi» — ibraniy tilida: «bir ademdek bolup ornidin turdi».

bolghan méhir-muhebbiti menggülüktur» dep hemdusana we rehmet-teshekkür éytishti. Bu chaghda Perwerdigarning öyining uli sélinip bolghachqa, xalayıq Perwerdigarni medhiyilep towlap tentene qilishti. ■ ¹² Lékin kahinlardin, Lawiylardin we jemet bashliqliridin nurghunliri, yeni eslide ilgiriki öyni körgen nurghun qéri ademler köz aldida sélin'ghan bu öyning uligha qarap, ün sélip yighlap kétishti; nurghun bashqa kishiler xushal bolup tentene qilip towashti; □ ¹³ we xelq hetta kimlarning tentene qilishiwatqanliqi bilen kimlarning yighlawatqanliqini ayriwalalmay qaldi; chünki jamaet tentene qilip qattiq towlishatti; we bu awaz yiraq-yiraqlargha anglinatti.

4

Öyni yéngiwashtin sélishning tosqunuqqa uchrishi

¹ Yehuda we Binyamindiki reqibler sürgünlüktin qaytip kelgenler Israilning Xudasi Perwerdigargha atap öyni yéngiwashtin salmaqchiken, dégen gepni anglap, ² Zerubbabel we jemet bashliqliri bilen körüşüp: — Biz siler bilen bille salayli; chünki bizmu silerge oxshashla silerning Xudayinglarni izlep, bizni bu yerge ekelgen Asuriye padishahi Ésar-Haddonning künliridin

---

■ **3:11** Zeb. 136 □ **3:12** «öyni körgen nurghun qéri ademler ... ün sélip yighlap kétishti» — bezilerning yighlishi xushallıqtın boldi; bezilerning «Bu öy eslidiki oydek heywetlik bolmaydighan boldi» dep oylap hesret-qayghudin boldi («Hag.» 2:3ni körüng).

tartip uninggha qurbanliq sunup kéliwatimiz, déyishti. ■ ³ Lékin Zerubbabel, Yeshua bilen Israilning bashqa jemet bashliqliri ulargha: — Xudayimizgha öy sélishta silerning biz bilen héchqandaq alaqenglar yoq; belki Pars padishahi Qoresh bizge buyrughandek, peqet biz özimizla Israilning Xudasi bolghan Perwerdigargha öy salimiz, déyishti.■

⁴ Shuningdin kéyin shu yerdiki ahale Yehudalarning qolini ajiz qilip, ularning quruluş qilishigha kashila tughdurup turdi. ⁵ Ular yene Pars padishahi Qoreshning barliq künliridin taki Pars padishahi Darius textke olturghan waqitqiche, daim meslihetchilerni sétiwélip, Yehudalar bilen qériship, quruluş nishanini buzushqa urunup turdi.□

Reqiblarning Yehudalar üstidin erz qilishi

⁶ Ahashwérosh textke chiqqan deslepki waqitlarda ular uninggha Yehudiye we Yérusalém ahali-isi üstidin bir erzname yazdi. □ ⁷ Shuningdek Artaxshashta künliride Bishlam, Mitridat, Tabeel we ularning qalghan shérikirimu Pars padishahi

---

■ **4:2** 2Pad. 17:29-41   ■ **4:3** Ezra 1:1, 2, 3   □ **4:5** «Pars **padishahi Darius**» — miladiyedin ilgiriki 522-486-yillarda Pars textige olturghan.   □ **4:6** «Ahashwérosh» — bezi alimlar Pars impératori bolghan mushu «Ahashwérosh»ni «Kserksis I» ning özi shu (miladiyedin ilgiriki 486-464-yillar), dep qaraydu. Biraq ispat barki, «Ahashwérosh» yaki «Kserksis» dégen söz eslide isim emes, belki Pars impératorining umumiy bir unwani idi. Shunga biz «Ahashwérosh» dep atalghan padishahni Kambisis (miladiyedin ilgiriki 529-521-yillar), dep qaraymiz.

Artaxshashtagha aramiy tilida bir erz xétini yazdi; xet aramiy tilidin terjime qilindi.□

8 Waliy Rehum bilen diwan bégi Shimshay padishah Artaxshashtagha Yérusalém üstidin töwendikidek erzname yazdi: — □

9 «Mezkur mektupni yazghanlardin, waliy Rehum, katip bégi Shimshay we ularning bashqa hemrahliri bolghan soraqchilar, mupettishler, mensepdarlar, katiplar, arqiwiliqlar, Babilliqlar, Shushanliqlar, yeni Élamiyar □ 10 we ulugh janabiy Osnappar Samariye shehirige we *Efrat* deryaning mushu teripidiki bashqa yerlerge

---

□ **4:7 «Artaxshashta»** — «Artaxshashta» bilen «Artakserksis» bir ademning nami bolup, tarixta u «Artakserksis» dégen (grékche) ismi bilen tonulghan. Bu padishah Kambisis we Darius Xistaspis (miladiyedin ilgiriki 522-486-yillar) ariliqida ötkén bolsa kérek. Shunga u: (1) Kambisisni öltürüp textini tartiwalghan «Smerdis» dégen jadugerni (yette ay textke olturghan) yaki bolmisa: (2) Kambisis impérotor bilen birlikte hökümraniq qilghan bizge hazir namelum «Artaxshashta» (Artakserksis) isimlik bashqa birsini körsitishi mumkin. U keyinki alemshumul impérotor «Artakserksis» (miladiyedin ilgiriki 486-425-yillar) bolushi mumkin emes; chünki shu kishi 24-ayette tilgha élin'ghan Darius impérotordin **keyin** hökümraniq qildi. □ **4:8 «...Yérusalém üstidin töwendikidek erzname yazdi»** — bu ayettin bashlap 6:18giche «Ezra»ning tékisti aramiy tilida yézilghan. □ **4:9 «...soraqchilar, mupettishler, mensepdarlar, katiplar...»** — yaki «...Dinayliqlar, Afarsatqiliqlar, Tarpellikler, Arfasliqlar,...». «Shushanliqlar, **yeni...**» — yaki «Susa (shehiri)dikiler, yeni...».

orunlashturghan ahalimu bar □ 11 (mana bu ularning padishahqa yazghan xétining köchürülmisi) — özlirining deryaning mushu teripidiki xizmetkarliridin padishah aliliri Artaxshashtagha salam! 12 Padishah aliylirige melum bolsunki, özliri tereptin biz terepke kelgen Yehudiylar Yérusalémgha kélishti; ular ashu asiy we sésiq sheherni quruwatidu, ulini yasap püttürdi, sépilni yasap chiqti we sépilning ullirini bir-birige ulap yasawatidu. □ 13 Emdi ulugh padishah aliylirige shu melum bolghayki, mubada bu sheher onglansa, sépil pütküzülse, ular baj tapshurmaydighan, olpan tölimeydighan we paraq tapshurmaydighan boluwalidu, bundaq kétéwese padishahlarning xezinisige sözsiz ziyani bolidu. 14 Biz ordining tuzini yep turup, padishahimizning bundaq bihörmet qilinishigha qarap turushimizgha qet'iy toghra

□ **4:10 «Ulugh janabiy Osnappar»** — Osnappar bolsa Asuriye impératori «Ashurbanipal»ning aramiy tilidiki nami. U miladiyedini ilgiriki 669-yili atisi Ésarhaddonning textige warisliq qildi; miladiyedini ilgiriki 645-yilliri etrapida u Élamning paytexti Shushanni ishghal qilip, uningdiki puqralardin bezilerni Samariyege, shundaqla ottura sherqtiki bashqa yerlerge sürgün qildi. «derya» — mezkur kitabda mushu yerdin bashlap «derya» «Efrat deryasi»ni körsitidu; «mushu teripi» — gherbiy teripi, elwette. □ **4:12 «sépilni yasap chiqti we sépilning ullirini bir-birige ulap yasawatidu»** — mushu gep birinchidin öz-özige zit kélidu. Qandaqsige sépil ulliri téxi «bir-birige ulanmay» turup sépil yasilip bolidu? 13-ayette xatirilen'gen öz bayanlirimu ularning shu sözige reddiye bolidu. Ikkinchidin, bu sözler pütünley yalghan. Yehudiy xelqi peqet ibadexana (Qoresh padishahning eslidiki yarliqi boyiche) quruwatatti. Sépilning özi bolsa, xarabilik ehwalda idi. Mesilen «Neh.» 1:3ni körüng.

kelmeydu, shu sewebtin padishahimizgha melum qilishqa jür'et qilduq. □ ¹⁵ Shuning üçhün *aliylirining* ata-bowilirining tarixnamisini sürüshte qilishlrini teshebbus qilimiz; sili tarixnamidin bu sheherning ehwalini bilip, uning padishahlarghimu, herqaysi ölkilergimu ziyan yetküzüp kelgen asiy bir sheher ikenlikini, qedimdin tartip bu sheherdikiler aghdurmichiliq térighanliqini bilgeyla; del shu sewebtin bu sheher weyran qilin'ghanidi. ¹⁶ Shunga biz aliylirigha shuni uqturmaqchimizki, eger bu sheher qurulsa, sépilliri pütüzülse, undaqta silining deryaning mushu teripidiki yerlerge héchqandaq igidarchiliqliri bolmay qalidu».

Padishahning ish toxtitilsun dep yarliq chüshürüshi

¹⁷ Padishah mundaq jawab yollidi: —

«Waliy Rehum, diwan bégi Shimshaygha we Samariye hem Deryaning shu teripidiki bashqa yerlerde turushluq hemrahliringlarga salam!

□ ¹⁸ Silerning bizge yazghan erz xétinglar méning aldında éniq qilip oqup bérildi. □ ¹⁹ Tekshürüp körüshni buyruwidim, bu sheherning derweqe qedimdin tartip padishahlarga qarshi chiqip isyan qozghigan, sheherde daim asiqliq-qozghilang kütürüshtek ishlarning bolup kelgenliki melum boldi. ²⁰ Ilgiriki waqitlarda

---

□ **4:14** «bundaq **bihörmet qilinishigha...**» — yaki «bundaq ziyan tartishigha...». □ **4:17** «Deryaning **shu teripi**» — Efrat deryasining gherbiy teripi. □ **4:18** «aldında éniq **qilip oqup...**» — yaki «aldında terjime qilinip oqup...».

qudretlik padishahlar Yérusalémgha hökümraniq qilip, Deryaning shu teripidiki pütün yerlerni idare qilip kelgen, ular shulargha béqinip baj, olpan we pariqini tapshurup kelgeniken.

²¹ Emdi siler buyruq chüshürüp u xelqni ishtin toxtitinglar, mendin bashqa yarliq chüshürülmigüche, bu sheherni yéngiwashtin qurup chiqishqa bolmaydighanliqi uqturunglar.

²² Bu ishni ada qilmay qélishtin pexes bolunglar; padishahlargha ziyani keltüridighan apet némishqa küchiyiwéridiken?».

²³ Padishah Artaxshashtaning yarliqining köchürülmisi Rehumgha, diwan bégi Shimshay hem ularning hemrahlirigha oqup bérilishi bilenla, ular alman-talman Yérusalémdiki Yehudalarning qéshigha chiqip, herbiy küch ishlitip, ularni ishni toxtitishqa mejbur qildi.

²⁴ Shuning bilen Yérusalémdiki Xudaning öyidiki ishlar toxtidi; ish taki Pars padishahi Darius textke chiqip ikkinchi yilighiche toxtaghliq qaldi.

5

Muqeddes öyni yene bir qétim yéngiwashtin sélish

¹ Bu chaghda peyghemberler, yeni Hagay peyghember bilen Iddoning oghli Zekeriya peyghember Yehudiye we Yérusalémdiki Yehudiylargha bésharet bérishke bashlidi; ular Israilning Xudasining namida ulargha bésharet bérishti. ■ ² Shuning bilen Shéaltiyelning oghli Zerubbabel we Yozadakning oghli Yeshua qopup

---

■ 5:1 Hag. 1:1; Zek. 1:1

Yérusalémdiki Xudaning öyini yéngiwashtin sélishqa bashlidi; Xudaning peyghemberliri ular bilen bille bolup ulargha yardem berdi.

³ Shu chaghda Deryaning gherb teripining bash waliysi Tattinay bilen Shétar-Boznay hem ularning hemrahliri ularning yénigha kélip: «Kim silerge bu öyni yéngiwashtin sélishqa, bu quruluşni püttürüşke buyruq berdi?» dep soridi. □ ⁴ Ular yene: «Bu quruluşqa mes’ul bolghuchilarning ismi néme?» dep soridi. ⁵ Lékin Xudaning neziri Yehuda aqsaqallirining üstide idi, shunga bash waliy qatarliqlar padishah Dariusqa melum qilghuche, shundaqla uningdin bu heqte birer jawab yarliq kelgüche ularning quruluş ishini tosmidi.

Padishah Dariusqa yene bir erz melum qilinishi

⁶ Deryaning gherb teripining waliysi Tattinay bilen Shétar-Boznay hem ularning hemrahliri, yeni Deryaning gherb teripidiki afarsaqliqlar padishah Dariusqa xet ewetti; xetning köchürülmisi mana töwendikidek: ⁷ Ular padishahqa ewetken melumatta mundaq déyilgen: «Darius aliylirigha chongqur aman-ésenlik bolghay! ⁸ Padishahimizgha shu ish yétip melum bolsunki, biz Yehudiyege, ulugh Xudaning öyige béríp körduqki, shu öy yoghan tashlar bilen yasiliwatidu, tamlirigha limlar ötküzülüp sélinmaqta; bu quruluş téz sür’ette ongushluq élip bériliwéiptu. □ ⁹ Andin biz u

□ **5:3** «bu quruluşni...» — yaki «bu tamni...». □ **5:8** «...téz sür’ette ongushluq élip bériliwéiptu» — yaki «...estayidilliq bilen ongushluq élip bériliwéiptu».

yardiki aqsaqallardin: — Kim silerge bu öyni sélishqa, bu quruluşni püttürüşke buyruq berdi? — dep soriduq. ¹⁰ We aliylirigha melum bolsun üçün ularning isimlirini soriduq, shuningdek ularning bashliqlirining ismilirini pütüp xatirilimekchi iduq. ¹¹ Ular bizge: «Biz asman-zéminning Xudasining qulliri, biz hazir buningdin uzun yillar ilgiri sélin'ghan öyni yéngiwashtin séliwatimiz. Mushu öyni eslide Israilning ulugh bir padishahi saldurghanidi. ¹² Lékin ata-bowilirimiz asmandiki Xudaning ghezipini keltürüp qoyghachqa, Xuda ularni Kaldiyelik Babil padishahi Néboqadnesarning qoligha tapshurghan; u bu öyni chaqturuwétip, xelqni Babilgha tutqun qilip eketken. ■ ¹³ Lékin Babil padishahi Qoreshning birinchi yili padishah Qoresh Xudaning bu öyini yéngiwashtin sélishqa yarliq chüshürgen. ■ ¹⁴ We Néboqadnesar Yérusalémdiki bu ibadetxanidin élip Babil butxanisigha apirip qoyghan Xudaning öyidiki altun-kümüş qacha-quchilarnimu padishah Qoresh ularni Babil butxanisidin epchiqturup, Sheshbazar isimlik bir kishige tapshurghan; u uni bash waliy qilip teyinligenidi ■ ¹⁵ hem uninggha: — Bu qacha-quchilarni élip ularni Yérusalémdiki ibadetxanigha apirip qoyghin; Xudaning öyi esli jayigha yéngiwashtin sélinsun, dep buyrughan. ¹⁶ Andin shu Sheshbazar dégen kishi kélip, Yérusalémdiki Xudaning öyige ul salghan; ene shu waqittin bashlap hazirghiche yasiliwatidu, téxi pütmedi» dep jawab berdi.

■ 5:12 2Tar. 36:16-21 ■ 5:13 2Tar. 36:22,23; Ezra 1 ■ 5:14 Ezra 1:8

17 Emdi aliylirigha layiq körünse, padishahimizning shu yerde, yeni Babildiki xezinini axturup béqishini, u yerde padishah Qoreshning Yérusalémdiki Xudaning öyini yéngiwashtin sélish toghrisida chüshürgen yarliqining bar-yoqluqini tekshürüp béqishini soraymiz hem padishahimizning bu ish toghrisida öz iradisini bizge bildürüp qoyushini ötünimiz».

6

Padishah Dariusning ilgiriki padishahning yarliqini tépishi

1 Andin padishah Darius Babildiki dölet-bayliqlar saqlan'ghan «Arxiplar öyi»ni tekshürüp chiqishqa yarliqlarni chüshürdi. □ 2 Média ölkisidiki Axméta qel'esidin bir oram qeghez tépildi, uningda mundaq bir xatire pütülgen: □ 3 «Padishah Qoreshning birinchi yili, padishah Qoresh Yérusalémdiki Xudaning öyige dair mundaq bir yarliq chüshüridu: — «Qurbanliq sunulidighan orun bolush üçhün bu öy yéngiwashtin sélinsun; uli puxta sélinsun, öyning igizliki atmish gez, kengliki atmish gez bolsun. □ 4 Üch qewet yoghan tash, bir qewet yéngi yaghach bilen sélinsun, barliq xirajet padishahliq xezinisidin chiqim qilinsun. 5 Eslide

□ 6:1 «Arxiplar öyi» — aramiy tilida «Oram arxiplar öyi». □ 6:2 «Axméta» — tarixta bu qel'e adette «Ekbatana» dégen nami bilen tonulghan. □ 6:3 «Öyning igizliki atmish gez, kengliki atmish gez...» — muqeddes kitapta ishli tilgen «gez» qolning jeynektin barmaqning uchighiche bolghan ariliqi (texminen 45 santimétr) idi.

Néboqadnesar Yérusalémdiki ibadetxanidin élip Babilgha apirip qoyghan, Xudaning öyidiki altun-kümüş qacha-quchilarning hemmisi qayturup kelinip, Yérusalémdiki ibadetxanigha qaytidin yetküzölüp, herbiri öz jayigha qoyulsun; ular Xudaning öyige quyulsun!».

Padishahning muqeddes öyni dawamlıq yéngiwashstin sélishqa buyruq chüshürüshi

⁶ *Dariustin yarliq chüshürülüp:* «— Shunga, i deryaning shu teripining bash waliysi Tattinay we Shétar-Boznay hem silerning hemrahliringlar, yeni Deryaning shu teripidiki afarsaqliqlar, emdi siler u yerdin néri kétinglar! □ ⁷ Xudaning öyining qurulushi bilen karinglar bolmisun; Yehudiylarning bash waliysi bilen Yehudiylarning aqsaqallirining Xudaning bu öyni eslidiki ornigha sélishigha yol qoyunglar.

⁸ Shuningdek men Xudaning bu öyining sélinishi üçün Yehudalarning aqsaqalliri toghruluq silerge buyruq chüshürdumki: — Deryaning gherb teripidin, padishahliq xezinisige tapshurulghan baj kirimidin siler kéchiktürmey shu ademlerge toluq xirajet ajritip béringlar, qurulush héch toxtap qalmisun. □ ⁹ Ulargha néme kérek bolsa, jümlidin asmandiki Xudagha köydürme qurbanliq sunushqa, meyli erkek torpaq bolsun, qochqar yaki qozilar bolsimu, shular bérilsun; yene Yérusalémdiki kahinlarning belgiligini boyiche bughday, tuz, sharab yaki zeytun maylar bolsun

□ **6:6** «Deryaning **shu teripi**» — Efrat deryasining gherb teripini körsitidu. □ **6:8** «**kéchiktürmey...**» — yaki «estayidilliq bilen...».

shularning birimu kem qilinmay, her küni temin étip turulsun. ¹⁰ Shuning bilan ular asmandiki Xudagha xushbuy qurbanliqlarni keltürüp, padishahqa we padishahning ewladlirigha uzun ömür tilisun. □ ¹¹ Men yene buyruymenki, kimki bu yarliqni özgertse, shu kishining öyining bir tal limi sughuruwélinip tiklen'gendin kéyin, shu kishi uninggha ésip mixlap qoyulsun, öyi exletxanigha aylanduruwétilsun! □ ¹² We Özining namini shu yerde qaldurghan Xuda mushu Yérusalémdiki öyini özgertishke yaki buzushqa qol uzartqan herqandaq padishah yaki xelqni halak qilsun! Men Darius mushu yarliqni chüshürdum, estayidilliq bilen beja keltürülsun!» déyildi.

Ibadetxanining pütüzülüshi

¹³ Andin Deryaning gherb teripining bash waliysi Tattinay, Shétar-Boznay we ularning hemrahliri padishah Dariusning ewetken yolyoruqi boyiche estayidilliq bilen shu ishni beja keltürdi. ¹⁴ Yehudiylarning aqsaqalliri quruluşni dawamlashturup, Hagay peyghember we Iddoning oghli Zekeriyaning bésharet bérishliri bilen shu ishta ronaq tapti. Ular Israilning Xudasining emri boyiche, shundaqla Qoresh, Darius we Artaxshashta qatarliq Pars padishahlirining emri boyiche ishlep, öyni yéngiwashtin qurup chiqish ishini püttürdi. ¹⁵ Bu öy

□ **6:10** «padishahning ewladlirigha uzun ömür tilisun» — aramiy tilida «padishah we uning oghullirining hayatini tilisun».

□ **6:11** «exletxanigha aylanduruwétilsun!» — yaki «hajetxanigha aylanduruwétilsun!».

Darius padishahi seltenitining altinchi yili, Adar éyining üçinchi küni pütüzüldi.

Öyning Xudagha atilishi

¹⁶ Israillar — kahinlar, Lawiylar we qalghan sürgünlüktin qaytip kelgen xelqlarning hemmisi Xudaning bu öyini uninggha atash murasimini xushal-xuramliq bilen ötküzdi. ¹⁷ Öyni Xudaning Özige atash murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz qochqar we töt yüz qoza sundi hem Israil qebililirining sani boyiche barliq Israil üçün gunah qurbanliqi süpitide on ikki tékini sundi. ¹⁸ Ular yene Yérusalémdiki Xudaning ibadet-xizmitini öteshke, Musaning kitabida yézilghini boyiche, kahinlarni öz nówiti boyiche, Lawiylarni guruppiliri boyiche turghuzdi. □ ■

Ötüp kêtish héytining ötküzülüshi

¹⁹ Birinchi ayning on tötinchi küni sürgünlüktin qaytip kelgenler «ötüp kêtish héyti»ni ötküzdi. ■ ²⁰ Chünki kahinlar we Lawiylar bir niyet bilen birlikte paklinish resimlerini ötküzüp, hemmisi paklandi; andin ular barliq sürgünlüktin qaytip kelgenler we ularning qérindishi bolghan kahinlar we hem özliri üçün ötüp kêtish héytigha atighan *qozilirini* soydi. ²¹ Sürgünlüktin *yéngila* qaytip kelgen Israillar we shuningdek Israilning Xudasi Perwerdigarni izdep, özlirini zémindiki yat

□ **6:18** «Musaning kitabi» — belkim Tewratning 1-, 2-, 3-, 4- we 5-qisimlerini körsitidu. ■ **6:18** Chöl. 3:6, 32; 8:11; 1Tar. 24:1

■ **6:19** Mis. 12:1-28; Law. 23:5; Chöl. 28:16; Qan. 16:2

elliklarning bulghashliridin ayrip chiqqan barliq kishiler qoza göshlirini birlikte yéyishti. ²² Ular pétir nan héytini xushal-xuramliq ichide yette kün ötküzdi; chünki Perwerdigar ularni xushalliqqa chömdürdi hem Asuriye padishahining könglini ulargha mayil qilip, Özining öyini — Israilning Xudasining öyini qurushqa ularning qolini mustehkemliidi.□

7

Kahin Ezraning Babildin qaytip kélishi

¹ Shu ishlardin kéyin Pars padishahi Artaxshashta seltenet sürgen mezgilde Ezra dégen kishi *Babildin Yérusalémgha chiqti*. U Sérayaning oghli, Séraya Azariyaning oghli, Azariya Hilqiyaning oghli, ² Hilqiya Shallumning oghli, Shallum Zadokning oghli, Zadok Axitubning oghli, ³ Axitub Amariyaning oghli, Amariya Azariyaning oghli, Azariya Mérayotning oghli, ⁴ Mérayot Zerahiyahning oghli, Zerahiyah Uzzining oghli, Uzzi Bukking oghli, ⁵ Bukki Abishuaning oghli, Abishua Finihasning oghli, Finihas Eliazarning oghli, Eliazar bolsa bash kahin Harunning oghli idi; ⁶ — Ezra dégen bu kishi Babildin qaytip chiqti. U Israilning Xudasi Perwerdigar Musagha nazil qilghan Tewrat qanunigha pishqan tewratshunas idi; uning Xudasi bolghan

□ **6:22** «Asuriye **padishahining köngli**» — Pars impérorini «Asuriye padishahi» dep atash qiziq ish. Shübhisizki, Pars impérori «Babil padishahi», shundaqla «Asuriye padishahi» dégen unwanlarga warisliq qilghan.

Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa, u némini telep qilsa padishah shuni bergenidi. □

7 Padishah Artaxshashtaning yettinchi yili bir qisim Israillar, kahinlar, Lawiylar, ghezelkeshler, derwaziwenler we ibadetxana xizmetkarliri uning bilen birlikte Yérusalémgha qaytip chiqti.

□ 8 Ezra emdi padishahning seltenitining yettinchi yili beshinchi ayda Yérusalémgha yétip keldi. 9 Birinchi aynning birinchi küni u Babildin chiqishqa teyyarlandi; Xudaning shepqetlik qoli uningda bolghachqa, u beshinchi aynning birinchi küni Yérusalémgha yétip keldi. 10 Chünki Ezra köngül qoyup Perwerdigarning Tewrat-qanunini chüshinip tehsil qilishqa hem uninggha emel qilishqa we shuningdek Israil ichide uningdiki höküm-belgilimilerni ögitishke niyet qilghanidi.

Padishah Artaxshashtaning Ezragha tapshurghan yarliq xéti

11 Mana bu padishah Artaxshashta kahin hem Tewratshunas Ezragha tapshurghan yarliq xéting köchürülmisi: — (Ezra Perwerdigarning emrlirige ait ishlargha hem Uning Israillargha tapshurghan belgilimilirige pishqan tewratshunas idi): — 12 «Menki

□ **7:6 «qaytip chiqti»** — muqeddes kitabta «Yérusalémgha bérish», yaki «Yérusalémgha kélish» dégen söz daim dégüdek «Yérusalémgha chiqish» dégen ibare bilen ipadilinidu (mesilen, «Yer.» 31:6). **«Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa...»** — Tewratta «Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa» dégen sözler köp yerlerde uchraydu, u: «Perwerdigar uninggha medet bergechke» dégen menini bildüridu. □ **7:7 «ibadetxana xizmetkarliri»** — ibraniy tilida «Netiniylar». 2:43ni körüng.

padishahlarning padishahi Artaxshashtadin asmanlardiki Xudaning mukemmel Tewrat-qanunigha pishqan tewratshunas kahin Ezragha salam! □ ¹³ Emdi men shundaq yarliq chüshürimenki, padishahliqimda turuwatqan Israillardin, shundaqla ularning kahin we Lawiyiridin kimler Yérusalémgha bérishni xalisa, hemmisi séning bilen bille barsa bolidu. ¹⁴ Chünki sen padishah we uning yette meslihetchisi teripidin teyinlen'gen ikensen, qolungdiki Xudaning qanun kitabida éytilghanliri boyiche, Yehudiye we Yérusalémgha tekshürüş-hal sorashqa ewetilgensen. ¹⁵ Sen padishah we uning meslihetchiliri öz ixtiyari bilen Israilning Xudasigha sun'ghan altun-kümüshlerni kütürüp béríp uninggha teqdim qil (uning makani Yérusalémdidur); ■ ¹⁶ Shuningdek qolung pütkül Babil ölkiside qanchilik altun-kümüshlerni tapalisa, shuni xelq we kahinlar Yérusalémdiki Xudaning öyige teqdim qilishqa öz ixtiyari bilen bergen sowghatlarga qoshup aparghin. ¹⁷ Sen bu pullargha éhtiyatchanliq bilen qurbanliqlar üçün torpaq, qochqar, qoza we qoshumche ashliq hediye'liri hem sharab hediye'liri sétiwélip, bularni Yérusalémdiki Xudayinglarning öyidiki qurban'gahqa sun'ghin. ¹⁸ Qalghan altun-kümüshlerni sen we

□ **7:12** «Xudaning mukemmel Tewrat-qanuni» — bu ayet-tiki «mukemmel» dégen sözning bashqa terjimilerdiki orni bizning terjimizdikige oxshash bolmasliqi mumkin: — Mesilen «Artaxshashtadin... Xudaning qanunigha mukemmel Tewratshunas bolghan kahin ezragha...» yaki «Artaxshashtadin... Ezragha mukemmel salam (xatirjemlik) bolghay». ■ **7:15** Ezra 8:25

jemetingdikilerga qandaq qilish muwapiq körünse, Xudayinglarning iradisi boyiche shundaq qilinglar. ¹⁹ Séning Xudayingning öyidiki ishlargha ishlitishke sanga bergen qachaquchilarni Yérusalémdiki Xudaning aldigha qoy. ²⁰ Eger shuningdek sanga Xudayingning öyidiki qalghan ishlargha chiqim qilidighan'gha néme xirajet kérek bolsa, sen padishah xezinisidin élip ishletkin.

²¹ Shuning bilen menki padishah Artaxshash-tadin deryaning shu gherb teripidiki barliq xezine beglirige shundaq buyruq chüshürimenki, asmandiki Xudaning Tewrat-qanunining alimi bolghan kahin Ezra silerdin némini telep qilsa, siler estayidilliq bilen uning déginidek béjiringlar.

²² Uning alidighini kümüş yüz talantqiche, bughday yüz korghiche, sharab yüz batqiche, zeytun méyi yüz batqiche bolsun, tuzgha chek qoyulmisun. □ ²³ Asmanlardiki Xuda némini

emr qilsa, shu asmanlardiki Xudaning öyi üçün estayidilliq bilen béjirilsun; némishqa *Xudaning* ghezipini padishah we oghullirining padishahliqigha chüshürgüdekmi? ²⁴ Biz shunimu silerge melum qilimizki, omumen kahinlar, Lawiylar, ghezelkeshler, derwaziwenler, ibadetxana xizmetkarliri we Xudaning bu öyide xizmet qilidighanlarning héchqaysisidin baj, olpan

□ **7:22** «kümüş yüz talantqiche, bughday yüz korghiche, sharab yüz batqiche,...» — bir «talant»ning toptoghra qanchilik ikenliki hazir bizge namelum, belkim 45 kilogram bolushi mumkin; shunga 100 talant kümüş belkim 4 tonniche bolatti; bir «kor» 220 litr, 100 kor bughday 30 tonna, bir «bat» 22 litr, 100 bat 2200 litr bolatti.

we paraq élishqa bolmaydu.

²⁵ Emdi sen ey Ezra, Xudayingning sende bolghan hékmitige asasen, Deryaning shu gherb teripide Xudayingning Tewrat-qanunini bilgen, barliq xelqning dewasini soraydighan, ularni idare qilidighan soraqchi we hakimlarni teyinligin; we Tewrat-qanunini bilmeydighanlarga bolsa, ulargha bularni ögitinglar. □ ²⁶ Xudayingning qanunigha we padishahliqning qanunigha riaye qilmaydighanlar bolsa, uning üstidin adaletlik bilen höküm chiqirilsun; u ölümge, yaki sürgün'ge yaki mal-mülkini musadire qilishqa we yaki zindan'gha tashlashqa höküm qilinsun».

Ezraning Xudagha Hemdusana oqushliri

²⁷ *Ezra mundaq dédi* — Ata-bowilirimizning Xudasi bolghan Perwerdigargha Hemdusana bolghay! Chünki U padishahning könglige, Yérusalémdiki Perwerdigarning öyini shundaq körkem bézesh niyitini saldi, ²⁸ yene méni padishah we meslihetchiliri aldida hem padishahning möhterem emirliri aldida iltipatqa érishtürdi. Perwerdigar Xudayimning qoli mende bolup, U méni gheyretlendürgechke, özüm bilen bille *Yérusalémgha* chiqishqa Israillar ichidin birnechche mötiwerlerni yighdim.

□ **7:25** «Emdi sen ey Ezra, Xudayingning sende bolghan hékmitige asasen...» — ibraniy tilida «Emdi sen qolungda tutqan Xudayingning hékmitige asasen...».

8

Ezra bilan bille qaytqanlarning sani

¹ Padishah Artaxshashta seltenet sürüp turghan waqitta, Babildin méning bilen bille qaytqanlarning ata jemet bashliqliri we ularning nesebnamiliri töwendikiche: —

² Finihasning ewladliridin Gershon, Itamarning ewladliridin Daniyal, Dawutning ewladliridin Hattush, ³ Shékaniyaning ewladliridin, yeni Paroshning ewladliridin Zekeriya we uning bilen nesebnamide tizimlan'ghan erkeklek jemiy bir yüz ellik kishi; □ ⁴ Pahat-Moabning ewladliridin Zerahiyahning oghli Elyoyinay we uning bilen bille qaytqan erkeklek ikki yüz kishi; ⁵ Shékaniyaning ewladliridin bolghan Yahaziyelning oghli we uning bilen bille qaytqan erkeklek üç yüz kishi; □ ⁶ Adinning ewladliridin Yonatanning oghli Ebed we uning bilen bille qaytqan erkeklek ellik kishi; ⁷ Élamning ewladliridin Ataliyaning oghli Yeshaya we uning bilen bille qaytqan erkeklek yetmiş kishi; ⁸ Shefatiyaning ewladliridin Mikailning oghli Zebadiya we uning bilen bille qaytqan erkeklek seksen kishi; ⁹ Yoabning ewladliridin Yehiyelning oghli Obadiya we uning bilen bille qaytqan erkeklek ikki yüz on sekkiz kishi;

□ **8:3 «Shékaniyaning ewladliridin»** — bashqa birxil terjimisi (2-ayet bilen birlishtürülüp): «Dawutning ewladliridin, Hattush, yeni Shékaniyaning oghli, Paroshning ewladliridin... ». □ **8:5 «Shékaniyaning ewladliridin bolghan Yahaziyelning oghli»** — kona grékche terjimisi (LXX)de «Zattuning ewladliridin Yahaziyelning oghli Shékaniya» déyilgen. Bu kona terjime toghra bolushi mumkin.

¹⁰ Shélotmitning ewladliridin Yosifiyaning oghli we uning bilen bille qaytqan erkeklar bir yüz atmish kishi; □ ¹¹ Bibayning ewladliridin Bibayning oghli Zekeriya we uning bilen bille qaytqan erkeklar yigirme sekkiz kishi; ¹² Azgadning ewladliridin Hakkatanning oghli Yohanan we uning bilen bille qaytqan erkeklar bir yüz on kishi; ¹³ Adonikamning ewladliridin eng axirida qaytqanlarning isimliri Elifelet, Jeiyel we Shémaya bolup, ular bilen bille qaytqan erkeklar atmish kishi; □ ¹⁴ Bigwayning ewladliridin Utay bilen Zabbud we ular bilen bille qaytqan erkeklar yetmish kishi.

Lawiylar bilen ibadetxana xizmetkarliri — yeni «netaniylar» — ularning chaqirtilishi

¹⁵ — Men ularni Axawagha aqidighan Deryaning boyigha yighdim; biz u yerde chédir tikip üç kün turduq. Xelqni we kahinlarni arilap qarisam u yerde Lawiylar yoq iken. □ ¹⁶ Shunga men bashliqlardin Eliézer, Ariyel, Shémaya, Elnatan, Yarib, Elnatan, Natan, Zekeriya bilen Meshullamlarni we ulargha qoshup oqumushluq alimlardin Yoarib bilen Elnatanni chaqirtip

□ **8:10** «Shélotmitning ewladliridin Yosifiyaning oghli» — kona grékche terjimisi (LXX)de «Banining ewladliridin Yosifiyaning oghli Shélotmit» déyilgen. Bu kona terjime toghra bolushi mumkin.

□ **8:13** «Adonikamning ewladliridin eng axirida qaytqanlar...» — yaki «Adonikamning ewladliridin, yeni eng axirida qaytqanlar...»

□ **8:15** «Lawiylar yoq iken» — kahinlar özleri Lawiylar, elwette (peqet Harunning ewladliri kahin bolidu); mushu yerde déyliwatqini kahinliqtin bashqa rohiy xizmet qilalaydighan Lawiylarni körsitidu.

kélip, ¹⁷ ulargha hawale qilip Kasifiya dégen yerge, Iddo dégen Ataman bilen körüşhüşke ewettim. Men Kasifiya dégen yerde Iddogha we uning ibadetxana xizmetkarliri bolghan qérindashlirigha deydighan geplerni aghzigha sélip, ularning bu yerge Xudayimizning öyi üçün xizmet qilidighan xizmetchilerni bizge ekélishni ötündüm. ¹⁸ Xudayimizning shapaetlik qoli bizde bolghachqa, ular bizge Israilning ewrisi, Lawiyning newrisi Mahlining ewladliri ichidin oqumushluq bir ademni, yeni Sherebiyani we uning oghulliri hem qérindashliri bolup jemiý on sekkiz kishini bashlap keldi. ¹⁹ Ular yene Hashabiya we uning bilen bille Merarining ewladliridin Yeshaya hem uning qérindashliri hem ularning oghulliri bolup, jemiý yigirme kishini, ²⁰ Yene ilgiri Dawut we uning emirliri Lawiylarning xizmitide bolushqa teyinligen «Netiniylar»din ikki yüz yigirme kishini bashlap keldi, bularning hemmisi isimliri bilen tizimlandi.□

Qaytip kélishke teyyarlinish

²¹ Shu chaghda Axawa deryasi boyida men Xudayimizning aldida özümizni töwen qilip, özimiz we kichik balilirimiz hem barliq mal-mülkimiz üçün Xudayimizdin aq yol tileshke roza tutayli, dep jakarlidim. ²² Chünki biz eslide padishahqa: «Xudayimizning qoli Uni barliq izdigenlerning üstige iltipat körsitishke qoyulidu; lékin Uning qudriti bilen ghezipi Özini tashlighanlarga

□ **8:20** «Netiniylar» — ibadetxana xizmetkarliri.

zerbe bérishke teyyardur» dégeniduq, emdi yene uningdin yoldiki dūshmenlerge taqabil turushqa piyade we atliq leshkerler teyinlep bérishni telep qilghanliqimdin xijil bolup qaldim. ²³ Shuning bilen biz roza tutup Xudayimizdin shu ish toghruluq ötönduq, u duayimizni ijabet qildi.

Muqeddes öy üçün hediye qilin'ghan sowghatlar

²⁴ Men kahin bashliri ichidin on ikki ademni we Sherebiya, Hashabiya we ular bilen bille bolghan aka-ukiliridin on ademni tallap, ²⁵ ulargha altun, kümüş we qacha-quchilarni, yeni padishah, uning meslihetchiliri, emirliri we shuningdek shu yerde turuwatqan barliq Israillar «köydürme hediye» süpitide Xudayimizning öyige hediye qilghan sowghatlarni tapshurdum.

■ ²⁶ Men kümüshtin alte yüz ellik talant, yüz talant éghirliqtiki kümüş qacha-qucha, yüz talant altunni ularning qoligha ölchep tapshurdum. □ ²⁷ Ulargha tapshurghanlirimdin yene altun das yigirme bolup, qimmiti ming darik, süpetlik we walildap parqiraydighan mis chong das ikki bolup, altundek qimmetlik idi.

■ **8:25** Ezra 7:14, 15 □ **8:26** «kümüshtin alte yüz ellik talant... yüz talant altun...» — shu dewrdiki Israillar arisida bir «talant»ning toptoghra qanchilik ikenliki bizge éniq emes; «kümüşning talanti» bolsa belkim 45 kilogram, «altuning talanti» belkim 90 kilogram bolushi mumkin; shunga 650 talant kümüş belkim 29 tonniche bolatti, 100 talant kümüş 6.5 tonniche, 100 talant altun 9 tonniche bolatti.

□ 28 Men ulargha: — Siler Perwerdigargha muqeddestursiler, qacha-quchilarmu muqeddestur, altun-kümüşler ata-bowanglarning Xudasi Perwerdigargha ixtiyariy hediye qilin'ghan sowghattur. 29 Taki Yérusalémdiki Perwerdigarning öyidiki ambar-xezinilerge yetküzüp, kahinlar we Lawiylarning bashliri we Israillarning qebile-jemet bashliqlirining aldida tarazidin ötküzgüche bularni obdan qarap qoghdanglar, dédim. 30 Shuning bilen kahinlar bilen Lawiylar Yérusalémdiki Xudayimizning öyige apiridighan, tarazidin ötküzülgen shu altun-kümüş we qacha-quchilarni tapshuruwaldi.

Yérusalémgha yétip kélish

31 Shuning bilen birinchi ayning on ikkinchi küni biz Axawa deryasining boyidin qozghilip Yérusalémgha chiqishqa mangduq. Xudayimizning qoli üstimizde bolghachqa, u bizni dühmenlirimizdin we yolda paylap turghan qaraqchilardinmu qutquzdi. 32 Biz Yérusalémgha kélip u yerde üç kün turduq; 33 tötinchi küni Xudayimizning öyide altun-kümüş we qacha-quchilar tarazida ölchinip kahin Uriyaning oghli Meremotning qoligha tapshuruldi; uning yénida Finihasning oghli Eliazar, yene Lawiylardin Yeshuaning oghli Yozabad bilen Binnuiyning oghli Noadiyahlar bar idi. 34 Hemme nerse sani

---

□ 8:27 «darik» — (yaki «draxma») — Pars impéryesidiki birxil altun tengge; mushu yerde bu daslarning qimmiti 400-500 kilogram altun'gha barawer idi.

boyiche we éghirliqi boyiche ölchendi we shuning bilen bille herbirining éghirliqi pütüp qoyuldi.

³⁵ Shu chaghda esli élip kételgenlarning ewladliri, yeni sürgünlüktin qaytqanlar Israillarning Xudasigha «köydürme qurbanliq» süpitide pütkül Israil üçhün on ikki torpaq, toqsan alte qochqar, yetmish yette qoza sundi, yene gunah qurbanliqi süpitide on ikki téke sundi; bularning hemmisi Perwerdigargha atalghan köydürme qurbanliq idi.

³⁶ Ular padishahning yarliq xetlirini padishahning waliylirigha we Deryaning bu gherb teripidiki hökümdarlargha tapshuruwidi, ular xelqqe we Xudaning öyining ishlirigha izchil yardem berdi.

9

Xelqning yat ellerge egiship sadaqetsizliq qilishi — Ezraning Israilning gunahlirini tonup dua qilishi

¹ Bu ishlar pütkendin kéyin emirler méning bilen körüshkili yénimgha kélip: — Israillar, kahinlar we Lawiylar özlirini mushu zéminlardiki taipilerdin, yeni ularning yirginchlik adetliridin ayrip turmidi, — démek, ular Qanaaniylar, Hittiylar, Perizziylar, Yebusiylar, Ammoniylar, Moabiylar, Misirliqlar we Amoriylargha egiship mangdi.

² Chünki ular bu yat taipilerdin özlirige we oghullirigha xotun élip béríp, *Xudagha* xas muqeddes nesilni mushu zéminlardiki taipiler bilen arilashturuwetti; uning üstige, emirler bilen emeldarlar bu sadaqetsizlikning bashlamchiliridir, — déyishti.

³ Men bu ishni anglapla könglek bilen tonumni yirtip, chach-saqallirimni yulup

ghem-qayghuga chüshüp olturup kettim.
 4 We Israilning Xudasining sözliridin qorqup titrigenlarning herbiri sürgünlüktin qaytip kelgenlarning sadaqetsizliki tüpeylidin yénimgha keldi. Men taki kechlik qurbanliq sunulghuche ghem-qayghuga chömüp olturdum.

5 Kechlik qurbanliq waqtida men özümni töwen qilghan halettin turup, könglek we tonum yirtiq halda Xudayim Perwerdigargha yüzlinip tizlinip olturup, qollirimni yéyip, ⁶ dua qilip: — «Ah Xudayim, shermendilikte yüzümni sanga qaritishtin iza tartmaqtimen, i Xudayim; chünki qebihlikirimiz toliliqidin bashlirimizdin ashti, asiqliq-itaetsizlikimiz asmanlarga taqashti.

■ ⁷ Ata-bowilirimizning künliridin tartip bügün'ge qeder zor itaetsizlikte yürüp kelduq, shunga qebihlikirimiz tüpeylidin biz, bizning padishahlimiz we kahinlimiz xuddi bügünki kündikidek herqaysi yurtlardiki padishahlarning qoligha chüshüp, qilichqa, sürgünlükke, bulang-talanggha, nomusqa tapshurulduq.□

8 Emdi hazir azghine waqit Xudayimiz közlimizni nurlandurup, qulluqimizda bizge azghina aram bérilsun dep, qéchip qutulghan bir qaldini saqlap qélip, bizge özining muqeddes jayidin xuddi qaqqan qozuqtek muqim orun bérup, bizge Xudayimiz Perwerdigardin iltipat körsitildi.

□ ⁹ Chünki biz hazir qullarmiz; halbuki, Xudayimiz mushu qulluqimizda yenila bizni

■ **9:6** Zeb. 38:4 □ **9:7** «nomusqa tapshurulduq» — ibraniy tilida «yüzi chüshkenlikige tapshurulduq». □ **9:8** «bizge özining muqeddes jayidin xuddi qaqqan qozuqtek muqim orun bérup,...» — «Yesh.» 22:20-24ni körüng.

tashliwetmey, belki Pars padishahlirining aldida rehimga érishtürüp, Xudayimizning öyini sélip, xarabileshken jaylirini yéngiwashtin onglashqa bizni rohlandurdi, shundaqla bizni Yehudiye we Yérusalémda sépilliq qildi. □ 10-11 I Xuda, biz bu *iltipatlar* aldida yene néme déyeleymiz? Chünki biz yenila Séning mömin bendiliring bolghan peyghemberler arqiliq tapilghan emrliringni tashliwettuq; Sen *ular arqiliq*: «Siler kirip miras qilip igileydighan zémin bolsa, shu zémindiki taipilerning nijisliqi bilen bulghan'ghan bir zémin; chünki ular türlük napakliqlarni qilip, yirginchlik adetliri bilen bu zéminni bu chettin u chétighiche tolduruwetti. ■ 12 Shunga siler qizliringlarni ularning oghullirigha bermenglar, oghulliringlarga ularning qizlirini élip bermenglar; siler küchiyip, zéminning nazu-németliridin yéyishke, zéminni ebedil'ebed ewladliringlarga miras qilip qaldurush üçün menggü ularning aman-tinchliqi yaki menpeitini hergiz izdimenglar» — dégeniding. ¹³ Bizning rezil qilmishlirimiz we nahayiti éghir itaetsizlikimiz tüpeylidin bu hemme bala-qaza béshimizgha kelgenidi we Sen, i Xudayimiz, qebihliklirimizge tégishlik bolghan jazayimizni yéniklitip, bizge bügünkidek nijatliq iltipatni körsetken turuqluq,

---

□ 9:9 «...bizni **Yehudiye we Yérusalémda sépilliq qildi**» — «sépilliq» mushu yerde asasen köchme menide ishilitilgen bolsa kérek. Chünki Yérusalémdiki sépil mushu waqitta téxi qurulmighanidi («Neh.» 1-babni körüng). ■ 9:10-11 Law. 18:25, 27; Qan. 7:3

□ 14 biz qandaqmu yene emrliringge xilapliq qilip, bundaq yirginchlik qaidilerni tutqan bu taipiler bilen nikahliniwérimiz? Mubada shundaq qilidighan bolsaq, Sen bizge ghezeplinip, bizge bir qaldi yaki qutulghudek birsinimu qaldurmay yoqatmay qalamsen? ¹⁵ I Israilning Xudasi bolghan Perwerdigar, Sen heqqaniydursen! Shu sewebtin biz bügünkidek qutulup qalghan bir qaldimiz. Qara, biz Séning aldingda itaetsizliklerimizde turuwatimiz, shunga Séning aldingda héchqaysimiz tik turalmay qalduq» — dédim.

10

Gunahini tonup, qilghan duaning netijisi

¹ Ezra dua qilip, gunahini tonup yiglap Xudaning öyi aldida yiqilip düm yatqan chaghda, Israilardin nahayiti chong bir jamaet, er-ayallar we balilar uning yénigha kélip yighildi; köpchilikmu qattiq yiglap kétishti. ² Élamning ewladliridin, Yehiyelning oghli Shékaniya ezragha: — Biz Xudayimizgha sadaqetsizlik qilip bu zémindiki yat taipilerdin xotun aptuq. Halbuki, Israil üçün yenila ümid bar; ³ biz emdi Xudayimiz bilen ehdil-isheyli, xojamning we Xudayimizning emrliridin qorqup titrigenlarning nesihitige asasen bu xotunlarni we ulardin törelgen perzentlerni yolgha sélip qoyayli. Hemme ish Tewrat qanuni boyiche

□ **9:13** «bizge bügünkidek **nijat iltipatini körsetken**» — bu ibarining bashqa birxil terjimisi: «bizge bügünkidek qutuldurulghan qaldi qaldurghan».

qilinsun. ⁴ Tur! Bu ish sanga baghliqtur, biz séni qollaymiz; jür'etlik bolup ishni ada qilghin, — dédi.

⁵ Shuning bilen Ezra ornidin qopup, kahinlarning Lawiylarning we pütkül Israil jamaitining bashliqlirini shu söz boyiche ish qilimiz, dep qesem ichishke ündidi, ular qesem ichti.

⁶ Andin Ezra Xudaning öyi aldidin qopup Eliyashibning oghli Yehohananning öyige kirdi; u u yerge kelgende ghizamu yémidi, sumu ichmidi, chünki u sürgünlüktin qaytip kelgenlarning sadaqetsizliki üçhün échinatti. ⁷ Shuning bilen Yehudiye we Yérusalémnda sürgünlüktin qaytip kelgenlarning hemmisige jakarlinip, Yérusalémgha yighilinglar, ⁸ emirler we aqsaqallarning nesihiti boyiche, kimki üç kün ichide yétip kelmise, uning pütün mal-mülki musadire qilinidu, sürgündin qaytip kelgenlarning jamaitidinmu ayrilidu, dep, jakarname chiqirildi. ⁹ Shuning bilen Yehuda we Binyamindiki barliq erler üç kün'giche Yérusalémgha yighilip boldi. U toqquzinchi ayning yigirminchi küni idi; barliq xelq Xudaning öyining hoylisidiki meydan'gha kélip olturdi, köpchilik bu ishtin qorqachqa, shuningdek qattiq yaghqan yamghur tüpeylidin, titrep kétishti. ¹⁰ Kahin Ezra ornidin qopup ulargha: — Siler Xudagha sadaqetsizlik qilip yat taipilerning qizlirini xotunluqqa élip Israillarning itaetsizlikini ashurdunglar. ¹¹ Emdi siler atabowanglarning Xudasi bolghan Perwerdigar aldida gunahinglarni tonup, uning neziride durus bolghanni qilip, özünglarni bu zémindiki taipilerdin we bu yat ellik xotunliringlardin arini

ochuq qilinglar, dédi.

¹² Pütün jamaet yuqiri awazda jawap bérip: — Maqul, biz ózlrining shu gepliri boyiche ish körimiz. ¹³ Biraq ademler bek köp, yene kélip yamghur pesli bolghachqa talada turalmaymiz; uning üstige bu dégen bir-ikki künde pütidighan ish emes, chünki bizde bu ishta itaetsizlik qilghanlar nahayiti köptur! □ ¹⁴ Xudaning mushu ish tüpeyli kelgen qattiq ghezipining bizdin ketküche, bashliqlirimiz pütkül jamaetke wekil bolup Perwerdigarning aldida tursun; bizning herqaysi sheherlirimizde yat ellerdin xotun alghanlarmu belgilen'gen waqitta shu sheherning aqsaqal we hakimliri bilen birlikte kélip bu ishni bir terep qilsun, — dédi.

¹⁵ Bu ishqa peqet Asahelning oghli Yonatan bilen Tiqwahning oghli Yahziya qarshi chiqti, Meshullam bilen Lawiy Shabbitay ularni qollidi.

¹⁶ Shuning bilen sürgündin qaytip kelgenler ene shundaq qildi. Kahin Ezra we ata jemetlirining bashliqliri bolghanlar jemeti boyiche bu ishqa ayrildi; ularning hemmisi ismiliri boyiche tizimlandi. Ular oninchi aynning birinchi küni bu ishni tekshürüp bir terep qilishqa kirishti. ¹⁷ Ular yat ellik xotunlarni alghan erlerning soriqini birinchi aynning birinchi küni tügetti.

Yat ellerdin xotun alghanlarning tizimlik

□ **10:13** «chünki bizde bu ishta itaetsizlik qilghanlar nahayiti köptur!» — bashqa bir xil terjimisi: «chünki biz bu ishta bek éghir itaetsizlik qilghanmiz».

18 Kahinlarning ewladliri ichide yat ellik xotunlarni alghanlardin mushular chiqti: — Yozadakning oghli Yeshuaning we uning qérindashlirining ewladliridin: — Maaséyah, Eliézer, Yarib, Gedaliya. 19 Ular xotunlirimizni yolgha sélip qoyimiz dep *qesem qilip* qol bérishtî we gunahi üçün itaetsizlik qurbanliqi süpitide qoy padisidin bir qochqarni sundi. 20 Immerning ewladliridin Hanani bilen Zebadiya; 21 Harimning ewladliri ichide Maaséyah, Éliyah, Shémaya, Yehiyel we Uzziya; □ 22 Pashxurning ewladliridin Elyoyinay, Maaséyah, Ismail, Netanel, Yozabad we Elasa. 23 Lawiylar ichide Yozabad, Shimey, Kélaya («Kélita»mu déyilidu), Pitahiya, Yehuda bilen Eliézer; 24 ghezelkeshler ichide Eliyashib; derwaziwenler ichide Shallum, Telem, Uri. 25 Israillardin: — Paroshning ewladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Eliazar, Malkiya, Binaya; 26 Élamning ewladliridin Mattaniya, Zekeriya, Yehiyel, Abdi, Yerimot bilen Éliyah; 27 Zattuning ewladliridin Elyoyinay, Eliyashib, Mattaniya, Yerimot, Zabad bilen Aziza; 28 Bibayning ewladliridin Yohohanan, Hananiya, Zabbay bilen Atlay; 29 Banining ewladliridin Meshullam, Malluq, Adaya, Yashub, Shéal bilen Ramot; □ 30 Pahat-Moabning ewladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaséyah, Mattaniya, Bezalel, Binnuiy bilen Manasseh; 31 Harimning ewladliridin Eliézer, Yishiya, Malkiya, Shémaya,

□ **10:21** «Éliyah» — bu isim ereb tilida, shundaqla uyghur tilida «Ilyas» déyilidu. □ **10:29** «Ramot» — yaki «Yeremot».

Shiméon, ³² Binyamin, Malluq we Shemariya; ³³ Xashumning ewladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasseh we Shimey; ³⁴ Banining ewladliridin Maday, Amram, Uel, ³⁵ Binaya, Bediya, Kéluhay, ³⁶ Waniya, Meremot, Eliyashib, ³⁷ Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, ³⁸ Bani, Binnuiy, Shimey, ³⁹ Shelemiya, Natan, Adaya, ⁴⁰ Maknadibay, Shashay, Sharay, ⁴¹ Azarel, Shelemiya, Shemariya, ⁴² Shallum, Amariya, Yüsüp; ⁴³ Néboning ewladliridin Jeiyel, Mattitiyah, Zabad, Zébina, Yadday, Yoél we Binaya. ⁴⁴ Bularning hemmisi yat ellik xotunlarni alghanlar idi, we shuningdek ulardin bezilerning xotunliri perzentmu körgenidi.□

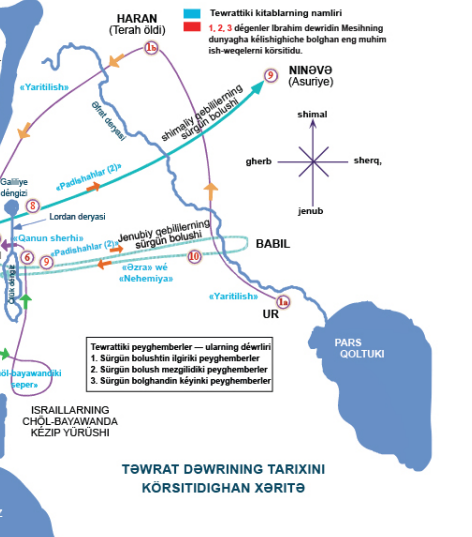

□ **10:44** «we shuningdek ulardin bezilerning xotunliri perzentmu körgenidi» — bashqa bir xil terjimisi: — «... we shuning bilen ular xotunlirini we perzentlirini yolgha séliwetti». Bu ayetning tékistte kemtüklük bolushi mumkin. Shunga menisi éniq emes.

Tewrat dewrida yuz bergen muhim wqeqler

- (1) Ibratini, Zaraf va Terah Qanaan zaminiga barmog'ini topdi. U shundan chiqdi. (2) Ular Haran shahrida toxtap qoldi.
- Ibratning ikki o'g'li — Lot (Saratini) va Ismat (doku hejerdin) to'rtinchi, to'rtinchi Yozuq va Besar (Shakantini) boridi.
- Yaqub on ikki o'g'li, bir qiz boridi. Yuzur qalvuzga kelib Misrga olib beringi. U Premering qot asida Misrga wazir bo'ldi. Yaqub va o'g'ullari g'etsehnika ozuq tozab Misrga chiqidid. Yuzur usuni qotib olib, choobon zaminiga olarqashaburdi.
- (Yaritilish) muhu yere toxtaydu. Ibrat Misra chiqqiz chiqidid. 400 yildan keyin, Musa payghamber ismi Misra shahar chiqdu (Misra chiqqiz). Musa payghamberge Sinay tog'iga imozidid qarav, wazir qidid (Misra chiqqiz). «Lawiyalar» 12 paytag'chi Qanaan zaminini olarqaydu. Emma Ibratlar ishemisatkin zaminiga kelgeniydi. «Chol-bayawandli isep». 400 bayawand 40 yil kelip yuridi.
- Ibratlar Lordan deryasini olarqav sawal. Musa payghamber endiri ilonchi qotim usung'a shemiydu (Qanaan shahri).
- Yehuda payghamberning yelkesimil token Ibratlar Qanaan zaminiga kirdi, uni ilg'irid. Yehuda usung'a zeminni beqim qidid. Yig'iliq dew — «Saltur hakimlar» hokimranliq qidid. Padshahning dew — «Sal, Chud, Suzaman» Padshahning boluidi — jenuza «Yehuda», d'rhada «Isral», ammalay padshahning «Isral» hukumi imperiyasi kelipdan surgin qidid. Surgin bolqantarning kop qismi qayip kelisimiydi. (misadyetin ilgiri 72 yil).
- (150 yildan keyin) Jenuzay padshahning («Yehuda») Sabal imperiyasi kelipdan surgin qidid (misadyetin ilgiri 166-yil).
- 70 yil surgin boqshandan keyin, Ibratlarimiq sadiq bir qismi Ezra va Nehemiyaning yelkesimilike Qanaan zaminiga qaytdi.
- Xudaning wazir padshahning halisa Qanaan zaminiga kirdi. Tewratning wazir qidid («Masa» payghamber) misadyetin ilgiri 400-yil etarqida yelkidi. Ibratlar ammalay Chok anan Rim imperiyasi kelipdan hokimranliq qidid. Usuning izinde kop asawer Xuda ewetolqan Qizquzguchli-Mesiri k'itidu.

Tewratki payghamberler — ularning d'wari

- Surgin bolushin ilgiriki payghamberler
- Surgin bolush mezarligidiki payghamberler
- Surgin bolghandin keyinki payghamberler

TƏWRAT DƏWRINING TARIXINI KORSITIDIGHAN XƏRITƏ

TƏWRAT DƏWRINING TARIXINI KORSITIDIGHAN XƏRITƏ

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5